

כח

וְתִכְהֶינּוּ עֵינֵינוּ מִרְאֵת (כו, א)

"ותכהינן - בעשנן של אלו (שהיו מעשנות ומקמירות לעבודת אלילים). דבר אחר: כשנעקד על גבי המזבח והיה אביו רוצה לשוחטו, באותה שעה נפתחו השמים וראו מלאכי השרת, והיו בוכים, וירדו דמעותיהם ונפלו על עיניו; לפיכך כהו עיניו. דבר אחר: כדי שיטול יעקב את הברכות" (רש"י)

צריך ביאור: הטעם השני שמביא רש"י, שעניו של יצחק כהו מחמת דמעותיהם של מלאכי השרת בעת העקדה - הוא, לכאורה, רחוק מ"פשוטו של מקרא". מדוע איפוא לא הסתפק רש"י בשני הפירושים האחרים, שהם קרובים יותר לפשט הדברים?

[1234567]

אבל לאמיתו של דבר, ישנו יתרון דוקא בפירוש זה:

לפי כל הפירושים, כהיית עינו של יצחק היא שגרמה בפועל לכך שיעקב (ולא עשו) יקבל את הברכות מיצחק. אלא שלפי הפירוש הראשון והשלישי נמצא שיעקב זכה בברכות מפני דברים שליליים (לפי הפירוש הראשון - כתוצאה מעשן עבודה זרה, ולפי הפירוש השלישי מפני שיצחק רצה לברך את עשו, ולכן היה צורך להכהות את עינו); ואילו לפי הפירוש השני, יעקב זכה בברכותיו בזכות דבר נעלה - זכות העקדה, שכתוצאה ממנה כהו עינו של יצחק.

(לקר"ש חט"ו ע' 214 ואילך)

כט

וְתִכְהֶינּוּ עֵינֵינוּ מִרְאֵת (כו, א)

"כדי שיטול יעקב את הברכות" (רש"י)

מדוע היה הקב"ה צריך להכהות את עינו של יצחק לשם כך, והרי היה יכול לגלות ליצחק שעשו רשע?

[וכפרט שיצחק ידע כבר שהנהגתו של עשו אינה מושלמת, שהרי ידע ש"אין דרך עשו להיות שם שמים שגור בפיו"¹³⁵].

אלא מכאן אנו למדים עד כמה יש להתרחק מכל דיבור של לשון הרע - שהרי אפילו על עשו הרשע נמנע הקב"ה מלדבר סרה, על אף שכתוצאה מכך היה יצחק "כלוא בבית והרי הוא כמת"¹³⁶ במשך חמשים ושבע שנים; ואם בעשו כך - על אחת כמה וכמה בנוגע לאדם מישראל.

(לקו"ש חט"ו ע' 215 ואילך)

ל

וּרְבֵקָה אָמְרָה אֵל-יַעֲקֹב בְּנֵה לֵאמֹר... לָךְ נָא אֵל הַצֵּאן וְקַח
 לִי מִשָּׁם שְׁנֵי גְדֵי עֲזִים טוֹבִים... וְהִבֵּאתָ לְאָבִיךָ וְאָכַל בְּעֵבֶר
 אֲשֶׁר יְבָרְכֶךָ לְפָנַי מוֹתוֹ (כו, וי)

יש להקשות: מדוע היתה רבקה צריכה לרמות את יצחק, כביכול, ולשלוח אליו את יעקב כשהוא לבוש בבגדי עשו כדי לקבל את הברכות? והרי היה באפשרותה לגלות ליצחק את טיבו האמיתי של עשו, ואז בוודאי היה יצחק מעניק את הברכות ליעקב מרצונו!

ויש לבאר, שאכן היתה כוונה מיוחדת בכך שיעקב קיבל את הברכות כשהוא מחופש לעשו ולבוש בבגדיו:

בכך הבטיחה רבקה, כאם יהודייה הדואגת ומסורה לבניה, שברכותיו של יצחק יחולו על כל יהודי ויהודי במשך כל הדורות - לא רק על יהודי הלבוש כיעקב אבינו והולך בדרכיו, אלא גם על יהודי שאינו הולך בדרך יעקב, אלא הוא "מחופש", כביכול, לעשו; גם הוא בפנימיותו צאצא של יעקב אבינו, ולכן אף הוא ראוי לברכה.

(ממכתב כ"ק אדמו"ר)

135. פרש"י לקמן פסוק כא.

136. פרש"י ויצא כת. יג.